

Bruxelles, 9. prosinca 2024.
(OR. en)

15505/24
ADD 2

Međuinstitucijski predmet:
2024/0268 (NLE)

AGRI 793
RELEX 1411
FORETS 254
DEVGEN 177
ENV 1103
PROBA 40
SUSTDEV 120

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: Nacrt ODLUKE ZAJEDNIČKOG ODBORA ZA PRAĆENJE I
PREISPITIVANJE o donošenju radnih postupaka za arbitražu iz članka 26.
Sporazuma o dobrovoljnom partnerstvu između Europske unije i
Kooperativne Republike Gvajane o izvršavanju zakonodavstva, upravljanju
i trgovini u području šuma pri uvozu proizvoda od drvne sirovine u
Europsku uniju

NACRT

**ODLUKA br. .../2024
ZAJEDNIČKOG ODBORA ZA PRAĆENJE I PREISPITIVANJE**

od ...

**o donošenju radnih postupaka za arbitražu
iz članka 26. Sporazuma o dobrovoljnom partnerstvu između
Europske unije i Kooperativne Republike Gvajane
o izvršavanju zakonodavstva, upravljanju
i trgovini u području šuma pri uvozu proizvoda od drvne sirovine u Europsku uniju**

ZAJEDNIČKI ODBOR ZA PRAĆENJE I PREISPITIVANJE,

uzimajući u obzir Sporazum o dobrovoljnom partnerstvu između Europske unije i Kooperativne Republike Gvajane o izvršavanju zakonodavstva, upravljanju i trgovini u području šuma pri uvozu proizvoda od drvne sirovine u Europsku uniju¹ („Sporazum”), a posebno njegov članak 26.,

¹ SL EU L 121, 5.5. 2023., str. 3.

budući da:

Sporazumom je predviđeno da Zajednički odbor za praćenje i preispitivanje donosi radne postupke za arbitražu,

DONIO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Radni postupci za arbitražu u slučaju rješavanja sporova u okviru Sporazuma o dobrovoljnom partnerstvu između Europske unije i Kooperativne Republike Gvajane o izvršavanju zakonodavstva, upravljanju i trgovini u području šuma pri uvozu proizvoda od drvne sirovine u Europsku uniju donose se kako su navedeni u Prilogu ovoj Odluci.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja

Sastavljeno u ...

*Za Zajednički odbor za praćenje
i preispitivanje
Supredsjednici*

PRILOG

RADNI POSTUPCI ZA ARBITRAŽU

ODJELJAK I.

UVODNE ODREDBE

Članak 1.

Područje primjene

1. Ovim radnim postupcima za arbitražu dopunjuje se i pojašnjava Sporazum o dobrovoljnom partnerstvu („Sporazum”) između Europske unije („Unija”) i Kooperativne Republike Gvajane („Gvajana”), a posebno njegov članak 26.
2. Cilj je ovih radnih postupaka za arbitražu omogućiti Uniji i Gvajani („stranke”) rješavanje, putem mehanizma arbitraže, sporova koji se mogu pojaviti između njih u vezi s tumačenjem i primjenom Sporazuma.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ovih radnih postupaka za arbitražu primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „arbitražno vijeće” znači vijeće osnovano na temelju članka 26. stavka 1. Sporazuma;
2. „arbitar” znači član arbitražnog vijeća;

3. „stranka podnositeljica pritužbe” znači stranka Sporazuma koja podnosi zahtjev za osnivanje arbitražnog vijeća na temelju članka 26. stavka 1. Sporazuma;
4. „stranka protiv koje je podnesena pritužba” znači stranka Sporazuma koja je obaviještena o zahtjevu za osnivanje arbitražnog vijeća na temelju članka 26. stavka 1. Sporazuma;
5. „predstavnik stranke” znači zaposlenik ili bili koji pojedinac kojeg je stranka imenovala i koji zastupa tu stranku svrhu rješavanja spora u okviru Sporazuma;
6. „dan” znači kalendarski dan, osim ako je navedeno drukčije;
7. „treća strana” znači strana koja nije u sporu, ali sudjeluje u arbitražnom postupku;
8. „Međunarodni ured” znači Međunarodni ured Stalnog arbitražnog suda;
9. „pravila PCA-a” znači arbitražna pravila Stalnog arbitražnog suda (PCA) iz 2012., koja su na snazi od 17. prosinca 2012., uključujući sve naknadne izmjene;
10. „tijelo PCA-a za imenovanje” znači tijelo Stalnog arbitražnog suda za koje je u pravilima PCA-a utvrđeno da je odgovorno za imenovanje arbitara u skladu s pravilima PCA-a.

Članak 3.

Primjenjivo pravo

1. Arbitražno vijeće primjenjuje Sporazum kako se tumači u skladu s Bečkom konvencijom o pravu međunarodnih ugovora i drugim ugovorima, pravilima i načelima međunarodnog prava koji su relevantni za spor i koji se primjenjuju između stranaka.
2. Neovisno o stavku 1., ako se u sporu za koji je pokrenuta arbitraža pojavi pitanje tumačenja i primjene odredbe Sporazuma koja se odnosi na odredbu domaćeg prava stranke, arbitražno vijeće može, prema potrebi, uzeti u obzir domaće pravo te stranke kao činjenično stanje. Pritom arbitražno vijeće slijedi prevladavajuće tumačenje domaćeg prava koje daju sudovi ili tijela te stranke. Tumačenje domaćeg prava koje iznese arbitražno vijeće nije obvezujuće za sudove ili tijela te stranke.

Članak 4.

Obavijesti

1. Svi zahtjevi, obavijesti, podnesci ili drugi dokumenti arbitražnog vijeća istodobno se dostavljaju objema strankama te, ako je to relevantno i primjereno, Međunarodnom uredu.

Svi zahtjevi, obavijesti, podnesci ili drugi dokumenti koje stranka upućuje arbitražnom vijeću istodobno se u preslici dostavljaju drugoj stranci te, ako je to relevantno i primjereno, Međunarodnom uredu.

Svi zahtjevi, obavijesti, podnesci ili drugi dokumenti koje stranka upućuje drugoj stranci istodobno se u preslici dostavljaju arbitražnom vijeću te, ako je to relevantno i primjereno, Međunarodnom uredu.

2. Sve obavijesti o zahtjevima, obavijestima, podnescima ili drugim dokumentima na temelju stavka 1. dostavljaju se elektroničkom poštom ili, ako je to primjereno, bilo kojim drugim komunikacijskim sredstvom kojim je moguće dokazati slanje obavijesti. Osim ako se dokaže drukčije, smatra se da je takva obavijest dostavljena na dan njezina slanja.
3. U skladu s člankom 22. Sporazuma sve obavijesti namijenjene Gvajani upućuju se ministru financija Gvajane, a sve obavijesti namijenjene Uniji upućuju se voditelju Delegacije Unije u Gvajani.
4. Manje pogreške u pisanju u zahtjevima, obavijestima, podnescima ili drugim dokumentima u vezi s postupkom arbitražnog vijeća mogu se ispraviti dostavom novog dokumenta s jasno označenim izmjenama.
5. Ako je posljednji dan roka za dostavu dokumenta državni praznik u Gvajani ili u Uniji, rok za dostavu dokumenta istječe prvog sljedećeg radnog dana.

Članak 5.

Predstavnici

Stranke mogu zastupati ili im pomagati osobe prema njihovu izboru, u skladu s njihovim unutarnjim pravilima i postupcima. Imena i adrese tih osoba priopćuju se u pisanom obliku drugoj stranci te se pritom navodi je li imenovanje izvršeno u svrhu pružanja pomoći ili zastupanja.

ODJELJAK II.

OSNIVANJE ARBITRAŽNOG VIJEĆA

Članak 6.

Imenovanje arbitara

1. Podložno stavku 5., svaka stranka imenuje po jednog arbitra. Dva arbitra imenovana na taj način biraju trećeg arbitra koji obavlja funkciju predsjednika arbitražnog vijeća.
2. Ako u roku od 30 dana od dana primitka obavijesti stranke podnositeljice pritužbe o imenovanju arbitra, stranka protiv koje je podnosena pritužba ne obavijesti stranku podnositeljicu pritužbe o arbitru kojeg je imenovala, stranka podnositeljica pritužbe može zatražiti od Međunarodnog ureda da imenuje drugog arbitra. Tijelo PCA-a za imenovanje što prije imenuje drugog arbitra.

3. Ako se dva arbitra ne dogovore o izboru trećeg arbitra u roku od 30 dana od imenovanja drugog arbitra, bilo koja stranka može zatražiti od Međunarodnog ureda, podložno stavku 5., da imenuje trećeg arbitra u skladu s primjenjivim pravilima PCA-a. Tijelo PCA-a za imenovanje što prije imenuje trećeg arbitra. Pri provedbi imenovanja tijelo PCA-a za imenovanje primjenjuje sljedeći postupak:
- (a) tijelo PCA-a za imenovanje dostavlja svakoj od stranaka identičan popis s najmanje tri imena;
 - (b) svaka stranka u roku od 15 dana od primitka popisa iz točke (a) uklanja s tog popisa ime ili imena osoba koje ne podržava, a preostala imena numerira prema svojem redoslijedu prioriteta i vraća popis Međunarodnom uredu, bez slanja primjerka popisa drugoj stranci;
 - (c) nakon isteka roka iz točke (b) tijelo PCA-a za imenovanje imenuje trećeg arbitra među imenima odobrenima na popisima koji su mu vraćeni i u skladu s redoslijedom prioriteta koji su navele stranke;
 - (d) ako se zbog bilo kojeg razloga imenovanje ne može provesti u skladu s postupkom utvrđenim u ovom stavku, tijelo PCA-a za imenovanje može iskoristiti svoje diskrecijsko pravo pri imenovanju trećeg arbitra.

4. Pri imenovanju arbitara stranke i tijelo PCA-a za imenovanje mogu odabrati osobe koje su članovi Stalnog arbitražnog suda.
5. Pri imenovanju arbitara stranke i tijelo PCA-a za imenovanje ne smiju odabrati osobe koje su članovi, dužnosnici ili drugi službenici institucija Unije, vlade države članice Unije ili vlade Gvajane.

Članak 7.

Neosnivanje arbitražnog vijeća

Ako se arbitražno vijeće ne uspije osnovati u skladu s člankom 6., tijelo PCA-a za imenovanje na zahtjev bilo koje stranke osniva arbitražno vijeće i pritom može opozvati sva već provedena imenovanja, imenovati svakog arbitra te jednog od njih odrediti za predsjednika arbitražnog vijeća. Tijelo PCA-a za imenovanje može, ako to smatra primjerenim, ponovno imenovati prethodno imenovane osobe.

Članak 8.

Neovisnost i imunitet arbitara

1. Arbitri su neovisni i nepristrani, obavljaju dužnost arbitra u osobnom svojstvu i ne smiju primati naputke ni od jedne organizacije ili vlade.

2. Kada se s osobom stupi u kontakt u vezi s njezinim mogućim imenovanjem za arbitra, ona obavješćuje stranke i tijelo PCA-a za imenovanje o svim okolnostima koje mogu izazvati opravdane sumnje u njezinu nepristranost ili neovisnost. Od trenutka imenovanja i tijekom cijelog arbitražnog postupka arbitar bez odgode obavješćuje stranke, Međunarodni ured i ostale arbitre o svim okolnostima koje bi mogle izazvati opravdane sumnje u njegovu nepristranost ili neovisnost.
3. Arbitri uživaju imunitet od sudskih postupaka u Uniji i u Gvajani u pogledu radnji ili propusta povezanih s arbitražom.

Članak 9.

Kontakti ex parte

1. Arbitražno vijeće ne sastaje se s jednom strankom niti s njom komunicira u odsutnosti druge stranke.
2. Arbitar ne raspravlja ni o kojem aspektu predmeta postupka s jednom ili objema strankama u odsutnosti drugih arbitara.

Članak 10.

Zamjena arbitra

1. U slučaju smrti ili ostavke arbitra tijekom arbitražnog postupka, zamjenski arbitar imenuje se ili bira u skladu s postupkom predviđenim u članku 6. koji se primjenjuje na imenovanje ili odabir arbitra koji se zamjenjuje.
2. U slučaju da arbitar ne djeluje ili nije u mogućnosti, *de jure* ili *de facto*, obavljati svoje dužnosti, primjenjuje se postupak za izuzeće i zamjenu arbitra utvrđen u članku 11.
3. Ako se arbitar zamijeni, postupak se nastavlja u fazi u kojoj je zamijenjeni arbitar prestao obavljati svoje dužnosti, osim ako arbitražno vijeće odluči drukčije.

Članak 11.

Izuzeće arbitara

1. Svaka stranka može zatražiti izuzeće arbitra ako postoje okolnosti koje izazivaju opravdane sumnje u nepristranost ili neovisnost arbitra.
2. Stranka može zatražiti izuzeće arbitra kojeg je imenovala samo na temelju razloga za koje sazna nakon imenovanja.

3. Stranka koja namjerava zatražiti izuzeće arbitra šalje obavijest o traženju izuzeća u roku od 30 dana od obavješćivanja stranke koja traži izuzeće o imenovanju tog arbitra ili u roku od 30 dana od datuma na koji je ta stranka saznala za okolnosti koje izazivaju opravdanu sumnju u nepristranost ili neovisnost arbitra.
4. Obavijest o traženju izuzeća dostavlja se drugoj stranci, arbitru čije se izuzeće traži, ostalim članovima arbitražnog vijeća i Međunarodnom uredu. U obavijesti se navode razlozi za traženje izuzeća.
5. Ako stranka zatraži izuzeće arbitra, druga stranka može se složiti s izuzećem. Arbitar može odstupiti s dužnosti i nakon izuzeća. To ne podrazumijeva priznavanje valjanosti razloga za izuzeće.
6. Ako se druga stranka ne složi s izuzećem u roku od 15 dana od obavijesti o traženju izuzeća ili ako arbitar čije se izuzeće traži ne odstupi s dužnosti, stranka koja traži izuzeće može odlučiti nastaviti s postupkom izuzeća. U tom slučaju u roku od 30 dana od obavijesti o traženju izuzeća ta stranka traži da tijelo PCA-a za imenovanje donese odluku o izuzeću.
7. Pri donošenju odluke o izuzeću tijelo PCA-a za imenovanje može navesti razloge za tu odluku, osim ako se stranke dogovore da se razlozi ne navode. Ako tijelo PCA-a za imenovanje potvrdi izuzeće, zamjenski arbitar imenuje se ili bira u skladu s postupkom predviđenim u članku 6. koji se primjenjuje na imenovanje ili odabir arbitra koji se zamjenjuje.

ODJELJAK III.

ARBITRAŽNI POSTUPAK

Članak 12.

Opće odredbe

1. Arbitražno vijeće provodi arbitražu na način koji smatra primjerenim, pod uvjetom da se prema strankama postupa jednako i da se svakoj stranci pruža primjerena mogućnost da u odgovarajućoj fazi postupka iznese svoj slučaj. U izvršavanju svojeg diskrecijskog prava arbitražno vijeće vodi postupak na način kojim se izbjegavaju nepotrebna kašnjenja i troškovi te osigurava pravedan i učinkovit proces za rješavanje spora.
2. Pravorijek arbitražnog vijeća konačan je i obvezujući za Uniju i za Gvajanu.
3. Unija i Gvajana čine dostupnim javnosti cjelovit tekst pravorijeka arbitražnog vijeća, podložno zaštiti povjerljivih informacija.

Članak 13.

Mjesto arbitraže

1. Mjesto arbitraže je Haag, osim ako je dogovoreno drukčije.

2. Arbitražno vijeće može se sastati na bilo kojem mjestu koje smatra prikladnim za pregled robe, druge imovine ili dokumenata. Stranke se pravodobno obavješćuje kako bi mogle prisustvovati takvom pregledu.

Članak 14.

Povjerljivost

1. Svaka stranka i arbitražno vijeće čuvaju povjerljivost svih informacija koje je druga stranka dostavila arbitražnom vijeću i koje je označila kao povjerljive. Stranka koja arbitražnom vijeću podnosi podnesak koji sadržava povjerljive informacije u roku od 15 dana dostavlja i podnesak bez povjerljivih informacija koji se može objaviti.
2. Ničim se u ovim radnim postupcima za arbitražu ne sprječava stranku da javnosti iznosi svoja stajališta. Dok postupak nije zaključen, stranka ne smije otkrivati informacije koje je druga stranka označila kao povjerljive.
3. Arbitražno vijeće sastaje se na sastanku zatvorenom za javnost kada podnesak i argumenti stranke sadržavaju povjerljive informacije. Stranke poštuju povjerljivost rasprava arbitražnog vijeća kada se rasprave održavaju na sastanku zatvorenom za javnost.

Članak 15.

Rad arbitražnog vijeća

1. Predsjednik arbitražnog vijeća predsjedava svim sastancima arbitražnog vijeća. Arbitražno vijeće može ovlastiti svojeg predsjednika za donošenje administrativnih i postupovnih odluka.
2. U provedbi svojih aktivnosti arbitražno vijeće koristi se svim sredstvima komunikacije, uključujući telefon, e-poštu, telefaks ili računalne veze.
3. U vijećanjima arbitražnog vijeća sudjeluju samo arbitri, ali arbitražno vijeće može pomoćnicima arbitara dopustiti da budu prisutni na vijećanjima.
4. Sastavljanje pravorijeka ili izvješća u isključivoj je nadležnosti arbitražnog vijeća i ne može se delegirati.
5. Ako smatra da je potrebno promijeniti neki od postupovnih rokova ili radi provedbe bilo kakve druge postupovne ili administrativne prilagodbe, arbitražno vijeće nakon savjetovanja sa strankama pisanim putem obavješćuje stranke o razlozima te promjene ili prilagodbe te o novom roku ili potrebnoj prilagodbi.

Članak 16.

Vremenski okvir za arbitražu

1. Arbitražno vijeće utvrđuje okvirni raspored za arbitražu što prije nakon svojeg osnivanja i nakon što pozove stranke da izraze svoja mišljenja. Arbitražno vijeće može u bilo kojem trenutku nakon što pozove stranke da izraze svoja mišljenja produljiti ili skratiti to razdoblje.
2. Svaka stranka može u roku od 10 dana od osnivanja arbitražnog vijeća podnijeti obrazloženi zahtjev za hitno rješavanje predmeta. Arbitražno vijeće u tom slučaju donosi pravorijek o tom zahtjevu u roku od 15 dana od njegova primitka.

Članak 17.

Organizacijski sastanak

1. Stranke se sastaju s arbitražnim vijećem u roku od 30 dana od njegova osnivanja kako bi se utvrdila pitanja koja stranke ili arbitražno vijeće smatraju primjerenima, uključujući:
 - (a) naknade i troškove koji se isplaćuju arbitrima;
 - (b) opis poslova arbitražnog vijeća; i
 - (c) vremenski raspored postupka.

2. Osim ako se stranke dogovore drukčije, opis poslova arbitražnog vijeća obuhvaća sljedeće:
 - (a) s obzirom na odgovarajuće odredbe Sporazuma na koje se pozivaju stranke, razmatranje pitanja iznesenog u zahtjevu za osnivanje arbitražnog vijeća;
 - (b) donošenje utvrđenja o usklađenosti predmetne mjere s odredbama Sporazuma; i
 - (c) donošenje pravorijeka.

Članak 18.

Podnesci

Stranka podnositeljica pritužbe dostavlja svoj podnesak najkasnije 10 dana nakon datuma osnivanja arbitražnog vijeća. Stranka protiv koje je podnesena pritužba dostavlja svoj podnesak najkasnije 20 dana nakon datuma dostave podneska stranke podnositeljice pritužbe.

Članak 19.

Rasprave

1. Na temelju vremenskog rasporeda utvrđenog na organizacijskom sastanku, nakon savjetovanja sa strankama i ostalim arbitrima, predsjednik arbitražnog vijeća obavješćuje stranke o datumu, vremenu i mjestu održavanja rasprave. Podložno stavku 6., stranka na čijem se području održava rasprava čini te informacije dostupnima javnosti.

2. Ako se stranke tako dogovore, arbitražno vijeće može sazvati dodatne rasprave.
3. Svi arbitri moraju biti prisutni tijekom cijele rasprave.
4. Neovisno o tome je li rasprava otvorena za javnost, raspravi mogu prisustvovati sljedeće osobe, podložno prethodnoj suglasnosti stranaka:
 - (a) predstavnici stranke;
 - (b) savjetnici, pomoćnici i administrativno osoblje arbitara;
 - (c) vještaci, u skladu s odlukom arbitražnog vijeća;
 - (d) svjedoci;
 - (e) treće strane.
5. Svaka stranka najkasnije sedam dana prije datuma rasprave arbitražnom vijeću i drugoj stranci dostavlja popis imena osoba koje će usmeno iznijeti argumente na raspravi u ime te stranke, imena drugih predstavnika koji će biti prisutni na raspravi i imena svjedoka koji će biti saslušani na raspravi.
6. Rasprave arbitražnog vijeća otvorene su za javnost osim ako arbitražno vijeće po službenoj dužnosti ili na zahtjev bilo koje stranke odluči drukčije.
7. Arbitražno vijeće u dogovoru sa strankama odlučuje o odgovarajućoj logističkoj organizaciji i postupcima kako bi se osiguralo djelotvorno upravljanje raspravama koje su otvorene za javnost. Ta logistička organizacija i ti postupci mogu uključivati emitiranje putem interneta ili korištenje televizijskog sustava zatvorenog kruga.

8. Arbitražno vijeće provodi raspravu na sljedeći način, osiguravajući da stranci podnositeljici pritužbe i stranci protiv koje je podnesena pritužba bude dodijeljeno jednako vrijeme za iznošenje argumenata i protuargumenata:

Argument

- (a) argument stranke podnositeljice pritužbe;
- (b) argument stranke protiv koje je podnesena pritužba;

Protuargument

- (a) odgovor stranke podnositeljice pritužbe;
- (b) protuodgovor stranke protiv koje je podnesena pritužba.

9. Arbitražno vijeće može u bilo kojem trenutku tijekom rasprave uputiti pitanja bilo kojoj stranci ili bilo kojem svjedoku.
10. Arbitražno vijeće osigurava da se zapisnik s rasprave sastavi i dostavi strankama u roku od 7 dana nakon rasprave. Stranke mogu iznijeti primjedbe na zapisnik, a arbitražno vijeće može ih razmotriti.
11. Svaka stranka može u roku od 10 dana od rasprave dostaviti dopunski podnesak o svakom pitanju koje se pojavilo tijekom rasprave.

Članak 20.

Neispunjavanje obveza

1. Ako se jedna od stranaka, propisno obaviještena u skladu s ovim radnim postupcima za arbitražu, ne pojavi na raspravi bez valjanog razloga, arbitražno vijeće može nastaviti s arbitražom.
2. Ako jedna od stranaka, od koje se propisno zahtijeva da dostavi dokaznu dokumentaciju, to ne učini u zadanom roku bez valjanog razloga, arbitražno vijeće može donijeti pravorijek na temelju dokaza koje posjeduje.

Članak 21.

Pitanja u pisanom obliku

1. Arbitražno vijeće može u bilo kojem trenutku tijekom postupka uputiti pitanja u pisanom obliku jednoj stranci ili objema strankama. Sva pitanja upućena jednoj stranci u preslici se dostavljaju drugoj stranci.
2. Svaka stranka drugoj stranci dostavlja presliku svojih odgovora na pitanja arbitražnog vijeća. Druga stranka ima mogućnost dostaviti pisane primjedbe na odgovore stranke u roku od 7 dana od dostave te preslike odgovora.

Članak 22.

Treće strane

1. Osim ako se stranke dogovore drukčije, arbitražno vijeće može primati nezatražene podneske od fizičkih osoba stranke, koje su rezidenti ili državljani odnosno građani stranke, ili od pravnih osoba s poslovnim nastanom na području stranke, koje su neovisne o vladi Gvajane i o institucijama i tijelima Unije, pod uvjetom da:
 - (a) arbitražno vijeće zaprimi podneske u roku od 10 dana od njegova osnivanja;
 - (b) su podnesci izravno relevantni za činjenično ili pravno pitanje koje razmatra arbitražno vijeće;
 - (c) podnesci sadržavaju opis osobe koja dostavlja podnesak, uključujući državljanstvo ili rezidentnost, kako je primjenjivo, kad je riječ o fizičkim osobama, a mjesto poslovnog nastana, vrstu djelatnosti, pravni status, opće ciljeve i izvor financiranja kad je riječ o pravnim osobama; i
 - (d) je u podnescima pobliže određena priroda interesa koju osoba ima u postupku pred arbitražnim vijećem.
2. Podnesci se dostavljaju strankama kako bi mogle iznijeti svoje primjedbe. Stranke mogu u roku od 15 dana od primitka podnesaka dostaviti svoje primjedbe arbitražnom vijeću.

3. Arbitražno vijeće u svojem pravorijeku navodi sve podneske koje je primilo u skladu sa stavkom 1. Arbitražno vijeće nije dužno u svojem izvješću navesti argumente iznesene u tim podnescima.
4. Ako arbitražno vijeće odluči u svojem izvješću navesti argumente iznesene u podnescima, u obzir uzima i primjedbe koje su iznijele stranke u skladu sa stavkom 2.

Članak 23.

Vještaci

1. Arbitražno vijeće može naložiti jednom ili više vještaka da dostave pisana mišljenja o specifičnim pitanjima koja treba odrediti arbitražno vijeće. Preslika opisa poslova vještaka koji je utvrdilo vijeće šalje se strankama.
2. Po primitku izvješća vještaka arbitražno vijeće šalje presliku tog izvješća strankama, kojima se daje mogućnost da pisanim putem izraze svoje mišljenje o izvješću. Stranka ima pravo pregledati svaki dokument na kojem se temelji izvješće vještaka.
3. Na zahtjev bilo koje stranke vještaka se nakon dostave izvješća može saslušati na raspravi na kojoj ga stranke imaju mogućnost ispitati. Na raspravi svaka stranka može pozvati stručnjake u svojstvu svjedoka kako bi dali iskaz o spornim pitanjima.

ODJELJAK IV.
PRAVORIJECI ARBITRAŽNOG VIJEĆA

Članak 24.

Odluke

Arbitražno vijeće ulaže sve napore kako bi odluke donijelo konsenzusom. Ako se odluka ne može donijeti konsenzusom, o pitanju se odlučuje većinom glasova.

Članak 25.

Oblik pravorijeka

1. U pisanom pravorijeku navode se utvrđene činjenice, primjenjivost relevantnih odredaba Sporazuma i razlozi za utvrđenja i zaključke.
2. Pravorijek potpisuju arbitri, a mora sadržavati datum donošenja i mjesto arbitraže. Ako nedostaje potpis nekog arbitra, u pravorijeku se za to navodi razlog.

Članak 26.

Tumačenje pravorijeka

1. U roku od 30 dana od primitka pravorijeka svaka stranka, uz obavijest drugoj stranci i tijelu PCA-a za imenovanje, može zatražiti od arbitražnog vijeća tumačenje pravorijeka.
2. Tumačenje se daje u pisanom obliku o roku od 30 dana od primitka zahtjeva. Tumačenje čini dio pravorijeka, a odredbe članaka 15. i 25. primjenjuju se prema potrebi.

Članak 27.

Ispravak pravorijeka

1. Svaka stranka može u roku od 30 dana od primitka pravorijeka i uz obavijest drugoj stranci i tijelu PCA-a za imenovanje zatražiti od arbitražnog vijeća da u pravorijeku ispravi pogreške u izračunu, tipografske ili druge slične pogreške. Arbitražno vijeće može, međutim, unijeti takve ispravke na vlastitu inicijativu u roku od 30 dana od dostave pravorijeka.
2. Svi ispravci provode se u pisanom obliku i dio su pravorijeka, a odredbe članaka 15. i 25. primjenjuju se prema potrebi.

Članak 28.

Dodatan pravorijek

1. U roku od 30 dana od primitka pravorijeka svaka stranka može, uz obavijest drugoj stranci i tijelu PCA-a za imenovanje, od arbitražnog vijeća zatražiti da donese dodatni pravorijek uzimajući u obzir sve zahtjeve podnesene tijekom arbitražnog postupka koji nisu bili uzeti u obzir u pravorijeku.
2. Ako arbitražno vijeće smatra da je zahtjev za dodatan pravorijek opravdan i smatra da se izostavljanje može ispraviti bez daljnjih rasprava ili dokaza, ono donosi dodatni pravorijek u roku od 30 dana od primitka zahtjeva.
3. Ako se donese dodatni pravorijek, članci 15. i 25. primjenjuju se prema potrebi.

Članak 29.

Postupanje u skladu s pravorijekom arbitražnog vijeća

1. Stranke poduzimaju sve potrebne mjere kako bi u dobroj vjeri postupile u skladu s pravorijekom arbitražnog vijeća. Stranke u roku od 10 dana od dostave pravorijeka arbitražnog vijeća dogovaraju razumni rok za postupanje u skladu s njim. U slučaju neslaganja stranaka o razumnom roku za postupanje u skladu s pravorijekom arbitražnog vijeća, svaka stranka pisanim putem zahtijeva od izvornog arbitražnog vijeća da odredi razumni rok i istodobno obavješćuje drugu stranku. Unija i Gvajana mogu sporazumno produljiti razumni rok.

2. U slučaju neslaganja između stranaka o usklađenosti pojedine mjere s pravorijekom arbitražnog vijeća, stranka može pisanim putem zatražiti od arbitražnog vijeća da odluči o tom pitanju. Arbitražno vijeće svoj pravorijek dostavlja u roku od 90 ili, u hitnim slučajima, u roku od 45 dana od podnošenja zahtjeva.

Ako se izvorno arbitražno vijeće ili pojedini arbitri ne mogu ponovno sastati radi razmatranja zahtjeva, osniva se novo arbitražno vijeće u skladu s člankom 6. Rok za dostavu pravorijeka jest 60 dana od datuma osnivanja novog arbitražnog vijeća.

3. Ako arbitražno vijeće odluči da stranka nije postupila u skladu s pravorijekom arbitražnog vijeća, toj stranci određuje novi rok za postupanje u skladu s pravorijekom.

Ako stranka i dalje ne postupa u skladu s pravorijekom arbitražnog vijeća, druga stranka može, nakon što obavijesti stranku koja ne postupa u skladu s pravorijekom arbitražnog vijeća, suspendirati Sporazum u skladu s njegovim člankom 28. Svaka suspenzija mora biti razmjerna kršenju predmetne obveze, uzimajući u obzir težinu povrede i prava o kojima je riječ te pitanje temelji li se suspenzija na činjenici da stranka i dalje ne postupa u skladu s pravorijekom arbitražnog vijeća.

Svaka je suspenzija privremena i primjenjuje se samo dok stranka ne postupi u skladu s pravorijekom arbitražnog vijeća ili dok se stranke ne dogovore o drukčijem načinu rješenja spora.

4. Stranka obavješćuje Zajednički odbor za praćenje i preispitivanje (ZOPP) i drugu stranku o svakoj mjeri koju je poduzela kako bi postupila u skladu s pravorijekom arbitražnog vijeća i o svojem zahtjevu za ukidanje suspenzije koju je primijenila druga stranka.
5. Ako stranke u roku od 45 dana od dostave obavijesti ne postignu dogovor o tome postiže li se mjerom iz obavijesti usklađenost stranke s pravorijekom arbitražnog vijeća, svaka stranka može izvornom arbitražnom vijeću uputiti pisani zahtjev za rješavanje tog pitanja. Takav se zahtjev istodobno dostavlja drugoj stranci.

Ako se izvorno arbitražno vijeće ili pojedini arbitri ne mogu ponovno sastati radi razmatranja zahtjeva, osniva se novo arbitražno vijeće u skladu s člankom 6. Odluka arbitražnog vijeća dostavlja se strankama i ZOPP-u u roku od 75 dana od podnošenja zahtjeva.

6. Ako se izvorno arbitražno vijeće ili pojedini arbitri ne mogu ponovno sastati radi razmatranja zahtjeva iz stavka 2., osniva se novo arbitražno vijeće u skladu s člankom 6. U tom slučaju rok za dostavu pravorijeka novog arbitražnog vijeća jest 90 dana od datuma osnivanja novog arbitražnog vijeća.

Članak 30.

Nagodba ili drugi razlozi za okončanje arbitražnog postupka

1. Ako se prije donošenja pravorijeka stranke usuglase o rješenju spora, arbitražno vijeće izdaje nalog za okončanje arbitražnog postupka ili, ako obje stranke to zatraže i ako se vijeće s time složi, evidentira nagodbu u obliku arbitražnog pravorijeka o kojem je postignut dogovor stranaka. Arbitražno vijeće nije dužno obrazložiti pravorijek o kojem je postignut dogovor stranaka.
2. Ako prije donošenja pravorijeka nastavak arbitražnog postupka postane nemoguć ili bespredmetan zbog razloga koji nisu navedeni u stavku 1., arbitražno vijeće obavješćuje stranke o svojoj namjeri da naloži okončanje postupka osim ako stranka iznese valjane razloge za prigovor. Stranke zatim započinju savjetovanja s ciljem rješavanja spora.

ODJELJAK V.

TROŠKOVI

Članak 31.

Troškovi

1. Arbitražno vijeće u svojem pravorijeku utvrđuje troškove arbitraže. Pojam „troškovi” uključuje jedino:
 - (a) naknade članova arbitražnog vijeća, koje se navode zasebno za svakog arbitra i koje određuje arbitražno vijeće u skladu s dnevnim naknadama koje su stranke dogovorile u trenutku imenovanja arbitara;
 - (b) putne i druge troškove arbitara;
 - (c) troškove vještačenja i druge pomoći koju zahtijeva arbitražno vijeće;
 - (d) putne i druge troškove svjedoka ako takve troškove odobri arbitražno vijeće.
2. Troškove arbitraže u načelu snosi stranka koja izgubi spor. Međutim, vijeće može raspodijeliti troškove između stranaka ako to smatra primjerenim s obzirom na okolnosti slučaja.

3. Arbitražno vijeće ne smije naplaćivati dodatne naknade za tumačenje, ispravljanje ili dopunu svojeg pravorijeka.

Članak 32.

Polog predujma za troškove

1. Arbitražno vijeće može, nakon što je osnovano, zatražiti od svake stranke da položi jednak iznos kao predujam za troškove iz članka 31.
2. Tijekom arbitražnog postupka arbitražno vijeće može zatražiti od stranaka dodatne pologe.
3. Ako se zatraženi polozi ne uplate u cijelosti u roku od 30 dana od primitka zahtjeva, arbitražno vijeće o tome obavješćuje stranke kako bi jedna od njih mogla izvršiti traženo plaćanje. Ako se takvo plaćanje ne izvrši, arbitražno vijeće može naložiti suspenziju ili okončanje arbitražnog postupka.
4. Nakon donošenja pravorijeka arbitražno vijeće obračunava pologe primljene od stranaka i strankama vraća neutrošene iznose.
